

MILJØstyrelsen
Jord & Affald

14. december 2004
CFM; MHY

Resume af ”En effektiv affaldssektor – anbefalinger fra arbejdsgruppen om organisering af affaldssektoren”

Baggrunden for arbejdsgruppen gennemgås kort og de løsningsforslag som der er konsensus om. Det er ikke alle områder, hvor der har kunnet opnås enighed, og der er derfor områder, hvor arbejdsgruppen ikke har kunne pege på en fælles løsning. Disse områder skitseres kort.

Der henvises desuden til arbejdsgruppens rapport ”En effektiv affaldssektor – anbefalinger fra arbejdsgruppen om organisering af affaldssektoren” samt bilag, som kan findes på Miljøstyrelsens hjemmeside.

Regeringen har besluttet at nedsætte en tværministeriel embedsmandsgruppe, som på baggrund af arbejdsgruppens anbefalinger skal arbejde videre med området. I løbet af foråret vil Regeringen give en redegørelse til Folketinget om den fremtidige organisering af affaldssektoren.

Baggrund

Arbejdsgruppen om organisering af affaldssektoren blev nedsat i sommeren 2002 af den tidligere Miljøminister. Arbejdsgruppen skulle komme med anbefalinger til ministeren inden udgangen af 2004.

Formålet med arbejdsgruppen var at koncentrere sig om ”de organisatoriske, konkurrencemæssige og økonomiske forhold i affaldssektoren for såvel husholdnings- som erhvervsaffald og for både private og offentlige aktører.” Arbejdsgruppen skulle derimod ikke ”se på udviklingen i affaldsmængder og strategier til forebyggelse af øgede mængder.”

Arbejdsgruppen bestod af repræsentanter fra et bredt udsnit af affaldssektoren, både affaldsproducenter og anlæg samt lokale og centrale myndigheder. Medlemmer er Dansk Industri, Dansk Byggeri, Dansk Transport og Logistik, HTS, Håndværksrådet, Dansk Handel og Service, Dansk Energi, Reno-Sam, affald danmark, Københavns Kommune, KL, Kommunalteknisk Chefforening, Forbrugerrådet, Greenpeace, Økonomi- og Erhvervsministeriet, Indenrigs- og Sundhedsministeriet, Justitsministeriet, Finansministeriet og Miljøstyrelsen (formand).

Der henvises til rapportens kapitel 1-4.

Anbefalinger fra arbejdsgruppen :

Arbejdsgruppen har opnået enighed om at foreslå løsninger på følgende områder:

- Ny ansvarsfordeling for genanvendeligt erhvervsaffald
- Adgang for erhverv til genbrugspladser
- Mere effektiv indsamling og behandling af data om affald
- Forenkling af kommunale affaldsregulativer
- Anvendelsen af producentansvar
- Større gennemsigtighed i de kommunale affaldsgebyrer

Ny ansvarsfordeling for genanvendeligt erhvervsaffald

Virksomhederne får ansvaret for, hvor deres affald bliver genanvendt. Det er altså ikke længere en kommunal opgave. Det vil skabe større konkurrence på markedet for genanvendelse af affald og dermed give højere effektivitet.

Arbejdsgruppen foreslår, at virksomhederne frit kan vælge, hvilket godkendt anlæg affaldet skal genanvendes på. Det betyder, at kommunens rolle på dette området begrænser sig til tilsynet med virksomhederne. Som noget nyt anbefaler arbejdsgruppen, at ansvaret for, at affaldet behandles korrekt, kan overdrages til en godkendt indsamler i modsætning til i dag, hvor affaldsproducenten har ansvaret for affaldet, indtil det er behandlet.

Der foreslås en landsdækkende godkendelsesordning både for indsamlere og for behandlingsanlæg. Dette skal sikre, at affaldet altid får den rigtige behandling. Dertil kommer centrale krav til, hvordan konkrete affaldsfraktioner genanvendes.

Anbefalingen om dette område findes i rapporten kapitel 8.

Genbrugspladser

Det overordnede formål er at give virksomhederne mulighed for at aflevere mindre mængder affald på genbrugspladser. Virksomhedernes adgang til genbrugspladserne gør det nemt for virksomhederne at udsortere mindre affaldsstrømme, som ellers ikke ville blive udsorteret. Dermed højnes miljøkvaliteten. Samtidig er det vigtigt, at krydssubsidiering – både mellem husholdninger og erhverv og mellem forskellige brancher – forhindres.

Anbefalingen rummer forslag om, at virksomheder får adgang til at aflevere mindre affaldsmængder på genbrugspladserne, på samme vilkår som borgerne. Affaldet skal i type og mængder svare til husholdningsaffald. Dette skal ske for at sikre, at erhverv har ensartede vilkår og bidrage til en bedre kildesortering af erhvervsaffaldet. Desuden anbefales det, at kommuner, der ikke selv har en genbrugsplads, skal sikre, at denne ydelse stilles til rådighed.

Der er blandt medlemmerne ikke enighed om, hvorvidt det er nødvendigt at differentiere gebyret mellem husholdninger og erhverv for at undgå krydssubsidiering. Uanset hvilken betalingsmodel, der vælges, foreslår arbejdsgruppen, at modellen skal evalueres 3 år efter igangsættelsen for at vurdere, om der sker krydssubsidiering.

Anbefalingen om genbrugspladser kan findes i kapitel 11.4

Gennemsigtige kommunale affaldsgebyrer

Arbejdsgruppens anbefalinger på gebyrområdet sigter på at skabe større gennemsigtighed i de kommunale affaldsgebyrer og et bedre indblik i, hvad de enkelte affaldsordninger koster. Der til kommer forbedret mulighed for at opgøre kommunernes samlede omkostninger på affaldsområdet.

Arbejdsgruppen anbefaler derfor, at det kommunale budget- og regnskabssystem ændres, så de konti, der findes i budgettet, i højere grad afspejler de ordninger, som findes i kommunerne. Dette vil give kommunerne et øget fokus på omkostningerne til de enkelte ordninger og kan medføre en effektivisering. Arbejdsgruppen anbefaler desuden, at alle kommunale ordninger skal hvile-i-sig-selv over en løbende 4-årig periode, så der ikke sker krydssubsidiering mellem ordningerne.

Arbejdsgruppens anbefaling kan findes i kapitel 11.3.

Ny model for affaldsdata

Formålet med anbefalingen om affaldsdata er at sørge for, at der ikke sker dobbeltindberetning af affaldsdata, og dermed at virksomhederne ikke bliver generet unødigt gennem flere indberetninger. Dette vil lette de administrative byrder for aktørerne - både virksomheder og kommuner. Det er vigtigt, at modellen sikrer en tilstrækkelig god datakvalitet, så data kan anvendes i forbindelse med tilsyn og andre kommunale opgaver.

Arbejdsgruppen anbefaler, at der etableres en landsdækkende model for affaldsdata. Dette suppleres med landsdækkende definitioner af affald mv., svarende til anbefalingen om regulativer. Desuden anbefales det, at aktørerne forpligtes til at levere affaldsdata til det centrale datasystem, og at nye databehov indarbejdes i modellen, så der ikke opstår parallelle datasystemer

Anbefalingen om en ny model for affaldsdata findes i kapitel 11.2

Forenkling af kommunale affaldsregulativer

I det nuværende system er der mindst 8.000 regulativfaste ordninger for erhvervsaffald. Formålet med arbejdsgruppens anbefaling er at mindske antallet af kommunale regulativer og at skabe større gennemsigtighed og ensartethed. Virksomheder, som er beliggende i flere kommuner og transportører, som opererer på tværs af kommunegrænserne, skal have bedre

mulighed for at gennemskue og sammenligne regler i forskellige kommuner. Desuden skal det sikres, at der sker en korrekt implementering af nationale regler.

Arbejdsgruppen anbefaler, at der oprettes et landsdækkende system for affaldsregulativer med standardiserede definitioner og terminologi f.eks. af affaldstyper og aktører. Denne anbefaling stemmer overens med anbefalingerne om ansvar og data. Det anbefales desuden, at hver enkelt kommune har ét regulativ for husholdningsaffald og ét for erhvervsaffald, og at indholdsfortegnelsen for regulativerne standardiseres for at sikre gennemsigtighed.

Anbefalingen kan findes i rapporten kapitel 11.1

Områder med delt anbefaling

Der findes også områder, hvor det ikke har været muligt for arbejdsgruppens medlemmer at blive enige om en anbefaling. Det drejer sig især om organisering af forbrænding, deponering og behandlingen af farligt affald.

Forbrænding

Arbejdsgruppen har diskuteret tre mulige scenarier for den fremtidige organisering af affaldsforbrænding. Formålet med scenarierne er at sikre en effektivisering:

1. Konkurrence om alt affald til forbrænding
2. Konkurrence om erhvervsaffald til forbrænding
3. Effektivisering af forbrændingsanlæg gennem incitamentsregulering

Arbejdsgruppens medlemmer er enige om, at det er vanskeligt at forestille sig, hvordan scenarie 2 skulle kunne fungere. Scenarierne er beskrevet i rapportens afsnit 7.5

Erhvervsrepræsentanterne vurderer, at man bør gå videre med scenarium 1, mens de kommunale repræsentanter samt Forbrugerrådet og Greenpeace hælder imod scenarium 3. De ministerielle repræsentanter peger på, at der er behov for yderligere analyser, før man kan træffe beslutninger på dette område. I afsnit 7.5.4.3 i rapporten fremgår medlemmernes anbefalinger.

Deponering

Arbejdsgruppen har også på dette område diskuteret flere mulige scenarier for den fremtidige organisering af deponering, der også skal sikre en effektivisering:

1. Konkurrence om alt affald der deponeres
2. Effektivisering af deponeringsanlæg gennem incitamentsregulering

Scenarierne er beskrevet i afsnit 7.6

Erhvervsrepræsentanterne lægger vægt på, at producenter af erhvervsaffald skal have frit valg af deponeringsanlæg, mens de kommunale parter anbefaler, at deponeringsanlæg fortsat ejes og drives af kommunerne og at affald fortsat anvises til konkrete anlæg. De ministerielle re-

præsentanter peger på, at der er behov for yderligere analyser, før man kan træffe beslutninger på dette område. I afsnit 7.6.2.3 i rapporten fremgår medlemmernes anbefalinger.

Farligt affald

Der er blandt arbejdsgruppens medlemmer enighed om, at indsamling og behandling af farligt affald fra husholdninger fortsat skal være kommunens opgave.

Der er forskellige vurderinger af, hvorledes organiseringen af det farlige affald fra erhverv tilrettelægges mest hensigtsmæssigt. I afsnit 7.7.3 i rapporten fremgår medlemmernes anbefalinger.